

ресурсного потенціалу на примноження добробуту широких верств населення.

Ціла низка сучасних теорій відтворення може розглядатися як модифікації побудов К. Маркса, спробою розширити його моделі завдяки виділенню нових підрозділів суспільного виробництва та дослідження нових пропорцій між ними. Зокрема, Н. Некрасов до основних відтворювальних пропорцій відносить територіальні, міжрегіональні, галузеві, регіональні виробничі зв'язки [7]; Р. Шніпер, А. Маршалова, А. Новоселова виділяють шість груп пропорцій: загальноекономічні, структурні, соціально-економічні, економіко-демографічні, економіко-екологічні, фінансово-економічні [8]. Д. Лук'яненко запропонував доповнити цю класифікацію, зокрема, такими підрозділами: III (виробництво засобів оборони); IV (виробництво засобів захисту навколишнього середовища), V (виробництво послуг); VI (виробництво нових знань, культурних цінностей, ноу-хау); VII (сфера та ринок інформатики) [9, с. 209–219]. Наприклад, у моделі відтворення Б.Б. Дунаєва марксова відтворювальна модель доповнюється не виробничою сферою (підрозділ O) [10]. Частка не виробничої сфери в результаті річного виробництва вилучається з річного продукту підрозділів I та II у вигляді податку. При вільному товарному обміні в господарстві країни по закону вартості, тобто без введених Марксом обмежень, визначив три умови простого відтворення:

$lv = llc; lm = Oc; llm = Ov$ (де Oc – річне споживання у не виробничій сфері, отриманих у вигляді податку, засобів виробництва; Ov – річне споживання у не виробничій сфері, отриманих у вигляді податку, предметів споживання).

Висновки

Сучасні підходи до вивчення процесу суспільного відтворення, по-перше, є спробою оновлення класичних концепцій, адаптації їх до сучасних умов. По-друге, новітні відтворювальні моделі концентруються переважно на вивченні окремих фаз суспільного відтворення, визнаючи їх визначальний вплив на динаміку соціально-економічного розвитку. До другої третини XX століття пріоритетною вважалася фаза виробництва, поступово провідного значення стали набувати фаза обміну та фаза споживання. На наш по-

гляд, перспективним є дослідження розподільчих умов різної структури споживання: більш інтенсивне використання певного фактору збільшує доходи його власників, отже, спонукає до зростання їх впливу на структуру споживання в масштабах суспільства, надає кращі можливості для розширення свого ресурсного потенціалу. Це формує механізм автоматичного зрівноваження інтенсивності використання різних ресурсів: зростання насиченості суспільного виробництва певним фактором скорочує його граничну продуктивність, відповідно, – доходність, отже, зменшує стимули для розширення його пропозиції. Це в кінцевому рахунку знов означається на структурі особистісного споживання. Звідси впливає загальний принцип: власники ресурсів, що використовуються економікою більш інтенсивно, отримують кращі умови для розширення споживання, а їхні особисті уподобання й споживчі пріоритети – більше впливають на загальну структуру споживання в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход. – М., 1959.
2. Самуэльсон П. Экономика. – М., Т. 1, 1997.
3. Харрод Р. К теории экономической динамики. – М., 1959.
4. Harrod R. Economic Essays. L., 1952.
5. Anderson B. Economics and the Public Welfare: Financial and Economic History of the United States, 1914–1946. – D. Van Nostrand Company, 1949.
6. Робинсон Дж.В. Экономическая теория несовершенной конкуренции / Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков. В 5 т. / Сопред. научно-ред. совета Г.Г. Фетисов, А.Г. Худокормов, Т. III Эпоха социальных переломов / Отв. ред. А.Г. Худокормов. – М.: Мысль, 2005.
7. Некрасов Н.Н. Региональная экономика. – М.: Экономика, 1975.
8. Плышевский Б.П. Теория воспроизводства и методология макроэкономического анализа: учебное пособие. – М., 2011. – 62 с.; Шнипер Р.И. Региональные предплановые исследования. – Новосибирск: Наука, 1979.
9. Белорус О.Г., Льюяненко Д.Г. Глобальные трансформации и стратегии развития. Монография. – К.: Ориане, 2000.
10. Дунаев Б.Б. Благополучие – труд, капитал и деньги: Основы теории воспроизводства. – Киев: «ППНВ», 2005. – 220 с.

УДК: 657.47

Г.М. КУРИЛО,

к.е.н., доцент, Національна академія статистики, обліку та аудиту

Особенности деятельности венчурных компаний как объект обліку

У статті розглядаються питання визначення суб'єктів венчурної діяльності. Аналізується сучасний стан таких суб'єктів діяльності, виділені окремі об'єкти обліку венчурної діяльності, окреслено напрями подальшого розвитку.

Ключові слова: венчурна фірма, венчурний капітал, венчурне фінансування, інвестиції, фінансовий ризик.

Г.М. КУРИЛО,

к.э.н., доцент, Национальная академия статистики, учета и аудита

Особенности деятельности венчурных компаний как объект учета

В статье рассматриваются вопросы определения субъектов венчурной деятельности. Анализируется современное состояние таких субъектов деятельности, выделены отдельные объекты учета венчурной деятельности, определены направления дальнейшего развития.

Ключевые слова: венчурная фирма, венчурный капитал, венчурное финансирование, инвестиции, финансовый риск.

The article addresses the question of the definition of venture activity. Analyzes the current state of such subjects of activities of selected individual objects accounting venture activity outlines directions for further.

Keywords: *venture capital firm, venture capital, VS funding, investments, financial risk*

Постановка проблеми. Світовий досвід свідчить, що на сучасному етапі розвитку економіки важливу роль у трансформації господарського механізму, інтенсивності його структурної перебудови відіграють малі організаційні форми на кшталт венчурних (ризикових) фірм, фірм «спін-офф» (фірми-«паростки»), інвестиційних фондів і інвестиційних компаній (венчурне фінансування), пайових трастів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам аналізу особливостей венчурного інвестування та обліку їх діяльності в Україні присвятили свої праці такі вчені, як Л.Л. Антонюк, С.З. Мошенський, О.М. Петрук, Н.Ю. Пікуліна, А.М. Поручник, Н.І. Редіна, Саєнко К.С. та ін. Проте недостатня увага приділяється питанням обліку діяльності таких суб'єктів підприємництва, чим і обумовлено її актуальність.

Мета статті полягає у виявленні основних особливостей венчурної діяльності та відображення венчурних інвестицій у системі бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи, що важливу роль у модифікації економічного господарського механізму, ефективності його структурної перебудови відіграють малі організаційні форми, в тому числі підприємства венчурного капіталу: венчурні (ризикові) фірми, фірми «спін-офф» (фірми-«паростки»), інвестиційні фонди і компанії (венчурне фінансування), – нами також взято за мету проведення логічного аналізу міжнародних стандартів фінансової звітності, що мають відношення до теми дослідження, і, визначення особливостей обліку інвестиційних операцій таких суб'єктів та шляхи подальшого розвитку.

Поняття *venture* у перекладі з англійської означає ризикове підприємництво, але багатообіцяюче. Беручи за основу переклад, виходить, що венчурне підприємництво – це ризикова діяльність, у процесі якої створюються і впроваджуються у виробництво нові товари, технології, послуги. Вимагає поєднання двох видів підприємництва: фінансового та інноваційного. Відповідно спеціалізована діяльність щодо виробництва і просування на ринок нових товарів ведуть компанії і фонди венчурного капіталу та малі венчурні фірми [4–6].

Венчурні фірми – це здебільшого малі підприємства у новітніх галузях виробництва (електроніка, біохімія, біоінженерія, виробництво споживчих товарів, пайові і страхові фонди), які швидко прогресують і в яких відбувається інтенсивна зміна поколінь продуктів і технологій, пов'язаних із базисними інноваціями. Вони, як правило, спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, упровадження інновацій, організація яких пов'язана з підвищеним ризиком.

Малі фірми часто створюються під одну ідею, однак успіх базисних інновацій ніколи не гарантований і має ймовірнісний характер. У випадку невдачі фірму чекає неминучий крах. Конкуренція примушує венчурні фірми максимально скорочувати терміни науково-дослідних розробок, інтенсивно впроваджувати новачі у виробництво.

Роль венчурного підприємництва зводиться не тільки до підвищення науково-технічного рівня виробництва, а й до їхнього впливу на динамічність усього господарського комп-

лексу. Венчурні фірми є генераторами нових ідей, на основі яких відбуваються великі науково-технічні прориви. Фінансування венчурного підприємництва здійснюється на принципах пайової участі, а кошти фірм венчурного капіталу функціонують як акціонерний капітал.

Категорія венчурного капіталу відображає систему відносин між суб'єктами венчурного підприємництва, що забезпечує акумуляцію вільних коштів і вкладання їх в інноваційні проекти з метою дослідження, освоєння та комерціалізації інновацій. Венчурний капітал за своєю природою є капіталом суспільним. Він формується і перерозподіляється за активної участі й підтримки держави та є продуктом перенакопичення. Венчурне фінансування має такі особливості:

- кошти вкладаються у венчурний бізнес без гарантій з боку венчур-фірми;

- кошти надаються на безпроцентній основі, тобто ризиковий капітал розміщується не як кредит, а у вигляді паю в статусний фонд фірми;

- вкладники капіталу вимушені очікувати у середньому від 3 до 5 років, щоб переконатися в перспективності вкладень, і до 10 років, щоб отримати прибуток на вкладений капітал;

- інвестори ризикового капіталу прагнуть отримати не підприємницький, а засновницький дохід, який почне приносити підопічна фірма;

- повернення вкладених коштів венчурним фінансистом здійснюється в момент виходу цінних паперів фірми на відкритий ринок і залежно від частки участі в наданні коштів;

- фінансові організації стають співвласниками венчурної фірми, а надані кошти – внесок у статутний фонд підприємства – часткою власних коштів останнього.

Джерелами венчурного капіталу можуть бути:

- вільні фінансові ресурси пенсійних, благодійних фондів;
- державні структури;
- корпоративний венчурний капітал;
- приватні інвестори;
- інвестиційні компанії малого бізнесу;
- зарубіжні інвестори;
- банки;
- страхові компанії;
- прибуток венчурних фондів, що реінвестується в інноваційні проекти.

Розмір інвестицій різний – від \$25 тис. до кількох мільйонів доларів.

Наприклад, завдяки венчурному капіталу в США починаючи з 1982 року щорічно виникало 600–800 тис. нових фірм, а загалом їх з'явилося понад 23 млн., що збільшило зайнятість робочих на 87 млн. чоловік. Це значно перевищило скорочення за той же час 40 млн. чоловік, зайнятих у структурі великих компаній. До 80% великих корпорацій, що входили до 100 провідних, втратили позиції, а деякі припинили існування [4].

На відміну від американських фондів західноєвропейські вкладають свої кошти у зрілі фірми, які добре себе зарекомендували і таким чином мають можливість зменшити фінансові ризики.

Венчурні фонди Європи спрямовують свої інвестиції в такі галузі [6]:

- виробництво товарів народного споживання – 18,3%;
- виробництво промислової продукції – 18,4%;
- зв'язок, комп'ютери, електроніка – 15,5%;
- фінансові послуги – 6,3%.

Щодо методології обліку та відображення певної інформації у фінансовій звітності діяльності венчурних фірм слід зазначити таке. Конкретного міжнародного стандарту, який би регламентував правила ведення обліку венчурного капіталу, не існує. Однак одразу трьома міжнародними стандартами фінансової звітності (далі МСФЗ) визначаються загальні вимоги щодо визначення категорій суб'єктів венчурного фінансування, облікової політики та оцінки їх інвестицій, саме: МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», 27 «Консолідована і виокремлена (індивідуальна) фінансова звітність» (його правила діяли поки не було впроваджено МСФЗ 10), 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», 31 «Участь у спільне підприємстві». Для того щоб встановити, чи відповідає підприємство критерію підприємства венчурного капіталу, необхідно, на наш погляд, взяти до уваги характер і масштаб інвестиційної діяльності підприємства, його організаційну структуру та відносини з об'єктами інвестування. Виходячи із загального змісту МСФЗ 29 та 31 підприємства венчурного інвестування мають відповідати таким критеріям:

- основний вид діяльності інвестора є інвестування коштів з метою отримання поточного доходу, доходу від приросту вартості вкладеного капіталу, або і те й інше;
- інвестиційну діяльність інвестора можна чітко й об'єктивно виокремити з—поміж інших видів діяльності даного суб'єкта;
- об'єкти інвестування представляють із себе самостійні бізнес—утворення, які діють автономно від інвестора.

Про те, що основним видом діяльності інвестора є інвестування коштів з метою отримання поточного доходу, доходу від приросту вартості вкладеного капіталу, або і те й інше, може, на наш погляд, свідчити таке:

- відкрито виражена ціль ділової активності інвестора щодо організації венчурного фінансування;
- інвестор має численні інвестиції або планує придбання пакету інвестицій відповідно до розробленого інвестиційного плану (прогнозу);
- інвестор не здійснює ніяких інших напрямів діяльності окрім інвестиційної та не має наміру розширити свою діяльність, зважаючи на недостатність активів або зобов'язань, відмінних від тих, що пов'язані з його інвестиційною діяльністю;
- інвестор має стратегію виходу з бізнесу щодо кожної інвестиції.

Можливість оцінювання того, наскільки чітко і об'єктивно виділена інвестиційна діяльність підприємства від інших видів його діяльності, інвесторові дасть аналіз таких (головних) організаційних та фінансових факторів:

- чи здійснюється інвестиційна діяльність скоріше як продовження інших видів діяльності, а не як діяльність у значущій ступені автономна/ виокремлена від інших видів діяльності;
- чи наділені окремі члени керівництва окремими конкретними повноваженнями щодо управління інвестиційної діяльності;
- чи існує стосовно інвестиційної діяльності своя власна система контролю і звітності, включаючи представлення

спеціальної (індивідуальної) звітності керівництву та/ або раді директорів (наглядовій раді);

- чи виділено інвестиційна діяльність в окремий бізнес-сегмент, незважаючи що погляду суттєвості така діяльність може не виокремитися у фінансовій звітності.

Крім приведених факторів, залежно від конкретних ситуацій можуть бути розглянуті й інші, які дадуть можливість більш точно визначити належність підприємства до венчурного фінансування. І таким чином розробити якісну облікову політику щодо таких суб'єктів господарювання (табл. 1). При цьому облікова політика асоційованого або спільно контролюваного підприємства має відповідати обліковій політиці інвестора. В розробленій обліковій політиці між іншим необхідно відзначити принципи організації обліку, методи оцінки участі в капіталі, методи консолідації тощо.

Згідно з МСФЗ 27 підприємства, що спеціалізуються на венчурному фінансуванні, і пайові фонди (трасти) зобов'язані консолідувати всі свої дочірні підприємства. І це, незважаючи на існуючий погляд вчених—дослідників про те, що внаслідок консолідації балансів підготовлені на основі модифікованої первісної вартості і звітів про прибутки та збитки інвестори отримують менш суттєву (доречну) інформацію, оскільки їх більш за все цікавить інформація про справедливу вартість кожного виду інвестицій у портфелі і вартість чистих активів у розрахунку на одну акцію.

Норми МСФЗ 28 передбачають застосування справедливої вартості замість участі в капіталі, для інвестицій, які при першому визнанні віднесені до класифікаційної групи, що дозволяє оцінювати їх за справедливою вартістю, або класифіковані як інструменти призначені для торгівлі, зміна справедливої вартості яких показується в складі прибутку або збитку за період.

Щодо України. В Україні тільки народжується повноцінна індустрія венчурного капіталу. Потенційно великі банки можуть відігравати значну роль у венчурному фінансуванні. Проте вони нині занепокоєні не стільки пошуком ризикових проектів, скільки забезпеченням повернення кредитів. Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку присвячені методології обліку суб'єктів венчурного капіталу відсутні.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність» венчурна компанія (венчурний капітал) — це фінансова організація, що спеціалізується на інвестиції у власний капітал компанії і в інші види довгострокового фінансування підприємств, звичайно таких, що не мають тривалої історії розвитку, але з перспективою значного зростання [3].

У статті 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інноваційна діяльність визначається як «одна з форм інвестиційної діяльності», що здійснюється з метою впровадження досягнень науково—технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу. Ця діяльність охоплює:

- випуск і поширення принципово нових видів техніки і технології;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довгострокових науково—технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;

Таблиця 1. Облікова політика венчурного підприємства (фрагмент)

№ п/п	Показник (об'єкт)	Відображення (використання) в обліку
1	2	3
1	Облікові реєстри	Реєстри аналітичного обліку для накопичення інформації про: – види інвестицій; – терміни погашення; – розміру ануїтетів за акціями; – запозичені кошти тощо.
2	Періодичність і методика звіряння взаєморозрахунків з партнерами	Необхідність складання плану–графіку (документообороту) щодо проведення взаєморозрахунків із дебіторами та кредиторами для уникнення прострочення платежів, судових позов, для достовірного відображення сальдо рахунків в обліку і звітності
3	Методи оцінки	Метод участі в капіталі, метод пропорційної участі, справедлива вартість. Метод участі в капіталі для відображення інвестицій в асоційовані підприємства або пропорційної консолідації для відображення інвестицій в спільно контрольовані підприємства є обов'язковим для інвестора, крім випадків коли інвестиції утримуються для продажу або утримуються підприємством, що спеціалізується на венчурному фінансуванні
4	Рахунки бухгалтерського обліку	Вибір рахунків/ субрахунків для відображення інвестиційної діяльності, щоб можна було однозначно виокремити її від інших видів діяльності
5	Процентна частка	Встановлення економічної частки інвестора у випадках, коли частка участі у розподілі прибутку(збитку) не еквівалента його частки участі в капіталі. Наприклад, підприємство–інвестор контролює 35% прав голосування в асоційоване підприємство, але має лише 25% участі в прибутках (збитках). У такому випадку, ми вважаємо, інвесторові варто виходити зі своєї 25% частки участі. Тому, на наш погляд, цей елемент облікової політики має знайти свої відображення у формалізованому документі про облікову політику фірми–венчура
6	Періодичність подання звітних даних	Фінансова звітність асоційованого підприємства повинно бути складена за той же період, що й фінансова звітність інвестора. Якщо використовується звітність складена за інший, відмінний від звітного, тоді тривалість звітних періодів та розрив між звітною датою інвестора і датою, на якій складена звітність асоційованого підприємства, використана при відображенні інвестиції методом участі в капіталі, не повинен перевищувати трьох місяців

– розробку і впровадження нової ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища.

Ураховуючи сферу діяльності венчурних підприємств, науковцями розглядаються етапи інноваційної діяльності, серед яких виокремлюються безпосередньо об'єкти

Таблиця 2. Класифікація об'єктів обліку за етапами інвестиційної діяльності [5, 6]*

№п/п	Етапи	Об'єкти обліку
1	2	3
1	Дослідницький: дослідження і розробки	Витрати на дослідження і наукові розробки. Інвестиції у створенні нематеріальних активів. Витрати від звичайної діяльності: – на дослідження ринку; – у нові технології та винаходи; – на управління і ін.
2	Інвестиційний	Інвестиції у придбанні (створенні) нематеріальних активів та основних засобів. Витрати від звичайної діяльності: – на дослідження ринку; – на обслуговування позикового капіталу; – на управління тощо. Активи і зобов'язання сегмента, що формується
3	Освоєння продукції і вихід на ринок	Витрати від звичайної діяльності: – на виробництво і реалізацію; – на управління; – патентування; – ліцензійні платежі тощо. Доходи від звичайних видів діяльності. Активи і зобов'язання сегмента, що формується
4	Ліквідація вкладень (у необоротні активи) або заміщення інновації	Доходи і витрати від вибуття необоротних активів. Витрати від звичайної діяльності: – на дослідження ринку; – на заміщення інновації; – на управління тощо. Доходи від реалізації (страхове відшкодування)

* Доповнена автором.

бухгалтерського обліку, з якими ми також погоджуємося (табл. 2).

Узагальнюючи досліджений матеріал, можемо стверджувати про негайну потребу в розробці конкретних методологічних засад (методичних рекомендацій) щодо обліку діяльності венчурних підприємств з метою накопичення достовірної інформації про об'єкти обліку та фінансової звітності таких суб'єктів для прийняття рішень.

Висновки

Інноваційна діяльність пов'язана з трансформацією наукових досліджень і розробок, винаходів і відкриттів у новий продукт або новий технологічний процес, які впроваджуються у виробничий процес, або в новий підхід до соціальних послуг. Передбачає створення цілого комплексу наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, які у своїй сукупності ведуть до створення інновації «під ключ», тобто повністю готової до реалізації на ринку.

На теперішній час венчурне інвестування виступає альтернативним джерелом залучення вільних ресурсів на довгостроковий період, що дозволяє реалізувати перспективні проекти, які спрямовані на впровадження інновацій та новітніх технологій у діяльність підприємств.

Венчурні фонди (компанії) – суб'єкти економічної діяльності, що здійснюють інвестиції в цінні папери (за українським законодавством заборонено інвестиції в векселі) або підприємства, інноваційні проекти з високою мірою ризику в очікуванні надзвичайно високого рівня прибутку.

Як свідчать статистичні дані, із 100% інвестиційних проектів у сфері новітніх наукових розробок, високих технологій 70–80% не приносять віддачу. Однак прибуток від тих, що залишилися 20–30%, окупає всі понесені збитки у багато разів більше.

Бухгалтерський облік венчурних інвестицій є досить складною частиною облікової роботи, яка включає різноманітні методи оцінки, обліку, документального оформлення, розкриття інформації у фінансовій звітності. Формування ефективної системи організації бухгалтерського обліку повинно базуватися на певних засадах, зокрема, систематичне здійснення фінансово – інвестиційного аналізу та наслідків впровадження венчурних інвестицій на діяльність

підприємства–реципієнта. Потребує створення і впровадження дієвої облікової політики щодо системи регламентації бухгалтерського обліку венчурних інвестицій, внутрішнього контролю достовірності та якості облікової інформації на рівні підприємства.

Необхідним кроком держави є удосконалення нормативно-правового, методичного забезпечення венчурного процесу, організаційних та облікових аспектів інноваційної діяльності.

Загалом розвиток венчурного бізнесу в Україні та якість його обліку залежатиме, перед усім, від загального рівня її економіки, політичній, соціальній та податковій стабільності.

Список використаних джерел

1. Безверхий К.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні [текст] монографія / К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 184 с.
2. Бабінська О.В. Венчурний бізнес в Україні / О.В. Бабінська // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ. – Чернівці, 2006. – Вип. IV. Економічні науки. – 475 с.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.91 №1560–XII з наступними змінами та доповненнями.
4. Кириленко В. Венчурні інвестиційні фонди України: сутність та перспективи розвитку / В. Кириленко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль, 2009. – № 1. – 223 с. – С. 7–19.
5. Кузнецова І.С. Інституціональна теорія як методологічна основа дослідження нових господарських практик (на прикладі венчурної діяльності) / І.С. Кузнецова // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. – 2006. – Вип. 103–4. – С. 195–200.
6. Петрук О.М. Теорія та практика венчурного фінансування [текст]: Монографія / О.М. Петрук, С.З. Мошенський. – Житомир: ЖДТУ, ПП «Рута», 2008. – 248 с.
7. Пархоменко В. Євроінтеграція бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – №8. – 2014. – С. 3–4.
8. Саенко К.С. Инновационный и экологический учет: предпосылки и общие принципы их становления / К.С. Саенко // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – №5.
9. МФЗ [Електрон. ресурс] // Міністерство фінансів України: [сайт]. – Режим доступу: <http://www.msfz.minfin.gov.ua>
10. www.theiirc.org

І.О. ГЕЄЦЬ,
к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри міжнародної економіки,
В.В. ТАНЧИК,
магістр, Національний авіаційний університет

Визначення економічної сутності поняття «соконкуренція»

У науковій статті досліджується поняття «соконкуренція» та еволюція трактувань цього терміну. Також проаналізовано безліч наукових публікацій і статей, де автори в основному зосереджені на конкретних аспектах питання соконкуренції та дослідження окремих галузей. У статті дається повний огляд літератури в сфері соконкуренції.

Ключові слова: соконкуренція, теорія ігор, конкуренція, кооперація.

І.О. ГЕЄЦЬ,
к.э.н., доцент, и.о. заведующего кафедрой международной экономики,
В.В. ТАНЧИК,
магистр, Национальный авиационный университет

Определение экономической сути понятия «соконкуренция»

В научной статье исследуется понятие «соконкуренция» и эволюция трактовок этого термина. Также проанализировано множество научных публикаций и статей, где авторы в основном сосредоточены на конкретных аспектах вопроса соконку-